

DEAF
CLIMATE
ACTION

Handboek & lesprogramma

voor trainers en jeugdwerkers

Nr. 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161249

Gefinancierd door de Europese Unie. De standpunten en meningen die hierin worden weergegeven, zijn echter uitsluitend die van de coördinatoren en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europees Agentschap voor Onderwijs en Cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch het EACEA kunnen hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

Co-funded by
the European Union

Inhoud

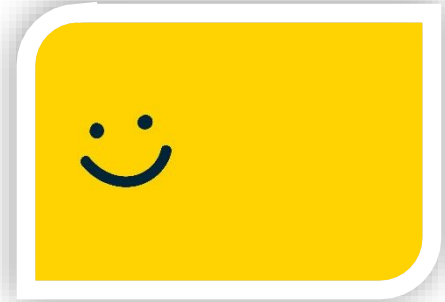
Over het project.....	3
Samenwerking.....	4
Achtergrond – EU-programma Green Competence	4
Doelgroepen	5
Aanpak Toegang.....	5
Holistisch leren	5
Blended learning	5
Wat willen we bevorderen?	6
Hoe kritisch denken stimuleren.....	6
Hoe bevorderen we toekomstgerichte competenties.....	6
Hoe bevorderen we politiek handelen	7
Hoe gezamenlijke actie stimuleren.....	7
Hoe je eigen acties bevorderen.....	7
Onderwerpen, inhoud en materialen	8
Workshops.....	10
Informatie over de workshops.....	10
Taal	11
Zaal / Uitrusting	11
Methoden	12
IJsbreker	14
Feedback.....	15
Moderatie	15
Curriculum – 5 modules	16
Klimaatverandering & Rampen – Sociale rechtvaardigheid – Milieugezondheid	17
Duurzame consumptie	21
Bescherming van water en onze natuurlijke hulpbronnen	25
Duurzame energie	34
Politieke actie voor klimaatbelangenbehartiging	38

Beste gebruikers van dit handboek!

Bent u trainer of werkzaam in de jeugdzorg met dove jongeren?

Wil je met jongeren aan de slag met het thema klimaatcrisis en klimaatverandering?

Dan bent u hier aan het juiste adres!

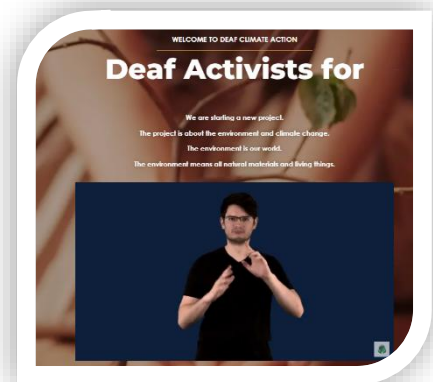

Over het project

"Deaf Climate ACTION" is een project rond het thema klimaat- en milieubescherming. Deaf Climate ACTION is een project voor dove activisten voor klimaat en inclusie.

Met ACTION bedoelen we ook activisme. Activisme betekent dat mensen iets willen veranderen en verbeteren. Daarom ondernemen mensen samen of alleen actie voor verandering en verbetering.

Ze zetten zich in voor verbetering en verandering.

Projectinformatie in gebarentaal en al het materiaal vind je op de projectwebsite <https://Deafclimateaction.eu/>

Fotocredits: © freepik.com

Samenwerking

De volgende partners hebben aan dit project meegewerkt:

equalizent, Oostenrijk | Turkoois, Nederland | Deaf Studio, Slowakije | signcoders, Hongarije | EUDY (European Union of Deaf Youth), Brussel.

Alle partners hebben ruime ervaring met dove mensen. De teamleden zijn zelf doof of horende mensen met gebarentaalvaardigheden. Meer informatie over elke partner is beschikbaar op de projectwebsite.

Achtergrond – EU-programma Green Competence

„GreenCom“ is een kader van de Europese Unie.

Groene competentie betekent dat je kennis hebt van het milieu en milieubescherming.

En dat je ook op een milieubewuste manier denkt en handelt.

Het Deaf Climate ACTION-project maakt gebruik van de inhoud van dit kader.

Hier vind je meer informatie:

[GreenComp: het Europese referentiekader voor duurzaamheidscompetenties - Europese Commissie](#)

Doelgroepen

Het thema klimaatbescherming en milieubescherming raakt ons allemaal. Mensen met een beperking worden vaak vergeten. Er is weinig materiaal dat is gemaakt voor mensen met verschillende communicatiebehoeften. Daar willen we met dit project verandering in brengen.

Deaf Climate ACTION is ontwikkeld in samenwerking met dove jongeren en dove volwassenen. We bieden informatie in eenvoudige taal en in gebarentaal. We maken ook veel gebruik van afbeeldingen.

De oefeningen en materialen zijn bedoeld voor:

- mensen die met jongeren werken
- dove jongeren
- iedereen die liever in eenvoudige taal leest

Aanpak | Toegankelijkheid

Holistisch leren

- Leren door middel van begrijpelijke informatie.
- Leren door ervaring.
- Leren door persoonlijke experimenten.
- Leren door uitwisseling met anderen.
- Leren door te doen.

Blended Learning

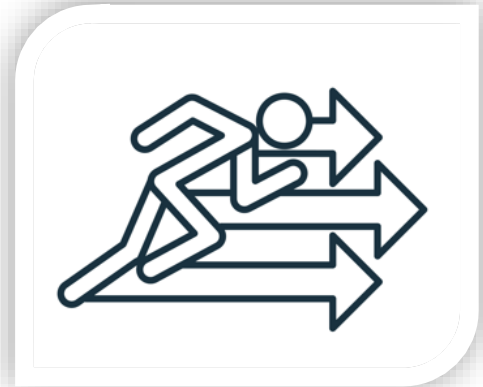
Onze aanpak is ook blended learning.

Blended learning betekent dat jonge dove mensen op een gemengde manier kunnen leren: **online** en zelfstandig, of **in een fysieke setting** samen met trainers/jeugdwerkers.

Wat willen we bevorderen?

- kritisch denken
- toekomstgerichte competenties (de toekomst leren en onderwijzen)
- politieke actie
- gezamenlijke actie
- eigen handelen

Hoe kritisch denken te stimuleren

- Zelfstandig informatie zoeken, beoordelen en controleren
- Jongeren in staat stellen hun eigen mening te vormen en te verdedigen
- In staat zijn om met anderen te communiceren
- In staat zijn om na te denken over de persoonlijke, culturele en sociale achtergrond

Hoe toekomstgerichte competentie te bevorderen

- Leren onderscheid maken tussen de korte termijn, de middellange- en langetermijn
- Verbanden tussen verleden, heden en toekomst begrijpen
- Kansen, grenzen en risico's begrijpen en in de tijd indelen
- Verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen – nu en voor de toekomst
- Het bevorderen van samenhang voor de mensen van de toekomst (Hoe wil ik leven? Hoe wil ik dat mensen in de toekomst kunnen leven?)

Hoe kan politieke actie worden bevorderd

- Politiek begrijpen als handelen en de mogelijkheid om te handelen
- Kennis van politieke instellingen op het gebied van klimaatbescherming en duurzaamheid
- Inzicht in politieke verantwoordelijkheid
- Uitwisseling met politieke vertegenwoordigers bevorderen
- Erkennen dat de eigen mening deel uitmaakt van de politiek

Hoe gezamenlijke actie stimuleren

- De kracht van een groep ervaren
- Leren andere meningen te respecteren
- Leren leren en wederzijds begrip
- Leren een gemeenschap te vormen
- Leren hoe iedereen in de groep goed kan samenwerken en verschillende rollen kan vervullen

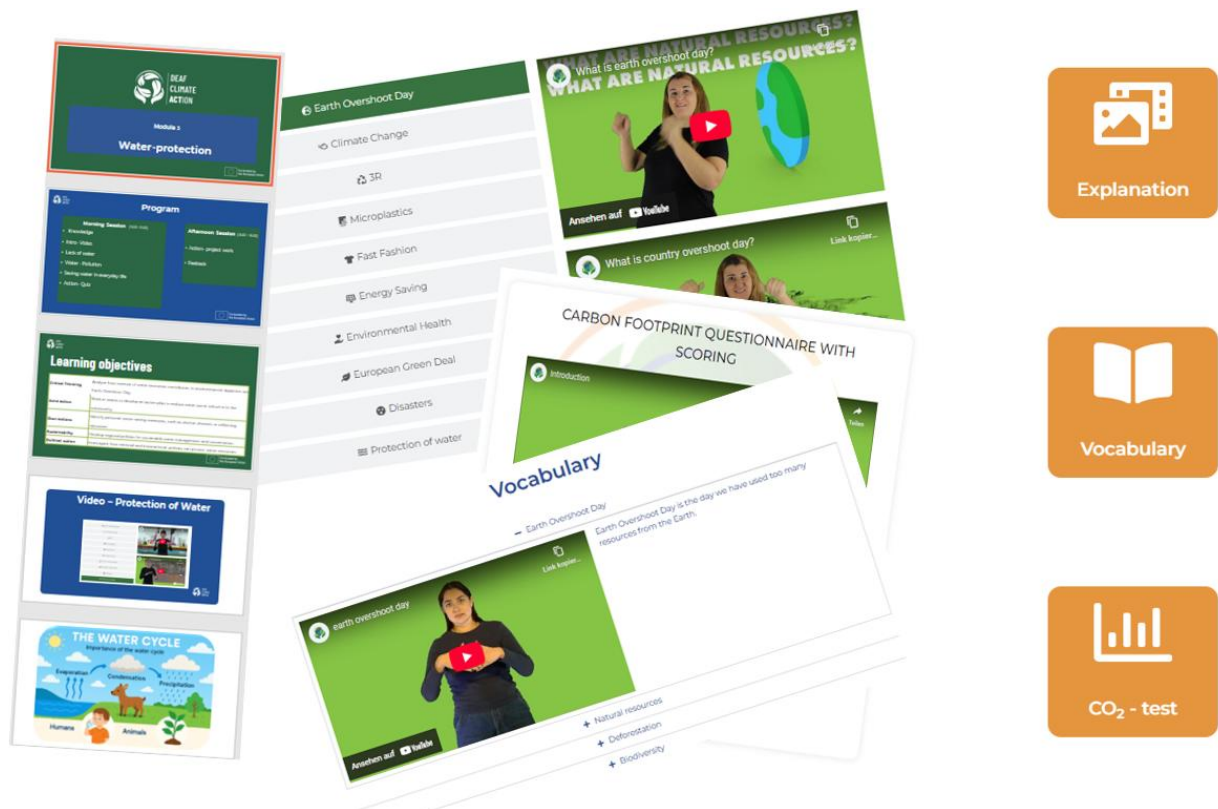
Hoe je je eigen acties kunt stimuleren

- Leren je eigen potentieel te herkennen
- Zich bewust zijn van de eigen verantwoordelijkheid
- Voorbeeld: duurzaam leven, afvalscheiding
- Weten dat je eigen handelingen invloed hebben op anderen
- durven tot eigen handelen
- durven uitwisseling met anderen te zoeken

Onderwerpen, inhoud en materialen

Deaf Climate ACTION heeft een reeks materialen ontwikkeld die gebruikt kunnen worden om met jonge dove mensen te werken.

- ✓ 20 videotutorials in gebarentaal
- ✓ Vragenlijst over de CO₂-voetafdruk in gebarentaal
- ✓ Woordenlijst met belangrijke termen in gebarentaal en transcripties in eenvoudig te lezen tekst
- ✓ Lesprogramma's met lesmateriaal (PowerPoint-presentaties en werkbladen)

Lesprogramma's met 5 onderwerpen

Nr.	Thematische gebieden
1	Klimaatverandering en sociale rechtvaardigheid
2	Duurzaam consumentengedrag, eetgedrag
3	Bescherming van water en natuurlijke hulpbronnen
4	Duurzame energie
5	Politieke actie voor het klimaatbeleid

Tutorial-video's - 10 onderwerpen (per onderwerp 2 video's)

Nr.	Inhoud per onderwerp
1	Earth Overshoot Day
2	Klimaatrechtvaardigheid
3	3R – Verminder – Hergebruik – Recycle
4	Micro·plastic
5	Fast fashion
6	Duurzame energie, energiebesparing
7	Milieu en gezondheid
8	De Europese Green Deal
9	Civiele bescherming
10	Waterbescherming

Workshops ' '

Voor de 5 thema's hebben we workshops voorbereid die je samen met de dove jongeren kunt doen.

Tijdens de workshops kunt u alle materialen zowel online als offline gebruiken.

De workshops maken

- de praktische toepassing
- en bevorderen de samenwerking tussen jongeren.

De reeks workshops is een suggestie van ons.

U bent ook van harte welkom om met het materiaal zelf nog meer workshops te organiseren.

Informatie over de workshops

Duur:

Elke workshop duurt 6 uur.

Aanbevolen tijdschema:

09:00 – 12:00	Inhoudelijke informatie en impulsen
12:00 – 13:00	Lunchpauze
13:00 – 16:00	Actie, praktijkwerk

Taal

Voor dove jongeren is het natuurlijk het beste als de hele workshop in gebarentaal wordt gegeven. Het gebruik van visueel materiaal bevordert ook het begrip van moeilijke onderwerpen. Dit geldt voor ons allemaal.

Als je zelf als jeugdwerker geen gebarentaal beheerst of niet zo goed kunt gebaren, is het belangrijk dat er gebarentolken aanwezig zijn.

Ruimte / Materiaal

Er is een voldoende grote ruimte nodig voor de workshops!

De workshops zijn verdeeld in een informatiegedeelte (ochtendsessie) en een actief projectwerkgedeelte (middagsessie). Zie het curriculum voor gedetailleerde informatie.

Technische apparatuur:

Whiteboard of projector

Laptop

Indien beschikbaar: tablets voor e-learning

TIP: e-learning kan ook op de mobiele telefoons van de deelnemers worden gedaan.

Materiaal:

Flip-over

Moderatiekaarten

A4-papier

Pennen

Zelfklevende stippen (verschillende kleuren)

Schaar

Tixo, plakband

Methoden

Methoden	Beschrijving
Plenair – Discussies	<p>Plenair betekent dat ALLE deelnemers bij elkaar zijn. In de plenaire sessie kan IEDEREEN ideeën met elkaar uitwisselen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omgaan met de ideeën en ervaringen van de deelnemers ▪ Samen taken oplossen
Leren met behulp van video	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebruik van de videotoolkit ▪ om de kerninhoud in gebarentaal over te brengen ▪ Voordeel: pauzeren en opnieuw bekijken
Zelfstandig leren	<p>Activiteiten en opdrachten bevorderen zelfstandigheid en maken het mogelijk om het geleerde toe te passen</p>
Groepsopdrachten	<p>Vorming van groepen voor individuele oefeningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De groepsindeling maakt kleinere groepen mogelijk, bijvoorbeeld groepen van maximaal 4 of 2 personen. ▪ Aan het einde van de oefeningen kunnen de groepen elkaar hun resultaten laten zien.
Individueel werk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iedereen werkt zelfstandig aan een onderwerp. ▪ Individueel werk leent zich uitstekend voor zelfreflectie. ▪ Iedereen gaat in op de vraag: wat heeft dit met mij persoonlijk te maken?
Praktische oefeningen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Door middel van praktische oefeningen leren de jongeren wat de afzonderlijke onderwerpen en inhoud met hun dagelijks leven en hun eigen leven te maken hebben. ▪ Praktische oefeningen versterken de kennis.

Rollenspel	<p>Simulatie van echte scenario's: Deelnemers kunnen zich in anderen verplaatsen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorg ervoor dat de scenario's ervaringen bevatten die relevant zijn voor jonge dove mensen. ▪ Zorg voor rekvisieten of visuele hulpmiddelen ter ondersteuning van het rollenspel. ▪ Neem de tijd voor voorbereiding en feedback.
Leertrajecten	<p>Leerlingen komen in contact met de werkelijkheid, waardoor ze bepaalde dingen beter onthouden en kunnen toepassen</p>
Leerstations	<p>Via leerplekken kunnen de jongeren in kleine groepen werken. Aan het einde laten de jongeren elkaar zien wat ze in hun groep hebben gedaan.</p>
Leren tussen generaties jong en oud	<p>Jongeren en ouderen leren samen. Ze wisselen hun ervaringen uit. Voor jongeren is het interessant hoe het vroeger was Of wat belangrijk is voor ouderen. Voor ouderen is het interessant om te zien hoe jongeren over klimaatbescherming denken en wat belangrijk is voor jongeren. De toekomst wordt samen in de groep besproken.</p>

IJsbreker

Voorbeeld 1: Brainstormen – de eerste associatie

Brainstorming "KLIMAAT-VERANDERING"

Eerst stellen de deelnemers zich voor met hun naam/gebarentaalnaam. Om de beurt gebaart iedereen een woord dat in hem of haar opkomt, bijvoorbeeld opwarming van de aarde, luchtvervuiling, energie enz.

Voorbeeld 2: Oog- en gezichtsuitdrukkingen

Regels:

Linkeroog knippen = zitten

Met het rechteroog knippen = staan

Wenkbrauwen optrekken = armen omhoog

Wenkbrauwen naar beneden trekken = armen naar de zijkant

Elke deelnemer stelt zich voor met zijn naam/gebarentaalnaam en maakt een gezichtsuitdrukking met de ogen.

Voorbeeld 3: Oogcontact

De deelnemers lopen door de ruimte. Een deelnemer zoekt langdurig oogcontact met een ander. Ze stellen zich aan elkaar voor. De warming-up is voorbij als iedereen zich aan elkaar heeft voorgesteld. Tot slot stelt 1 persoon een ander voor met de naam/gebarentaalnaam.

Voorbeeld 4: Groepen vormen

Iedereen loopt door de ruimte. De leider roept een getal. Nu moeten er groepen worden gevormd met precies dat aantal mensen. Variatie: groepen worden gevormd op basis van dezelfde schoenmaat, dezelfde sokkleur, dezelfde oogkleur.

Feedback

Aan het einde van elke workshop doen we een feedbackronde

1. met een vragenlijst
2. met een open ronde

Moderatie

In de workshops ben jij de moderator.

- Je zorgt ervoor dat de doelstelling duidelijk is (oriëntatie).
- Je zorgt ervoor dat IEDEREEN actief meedoet (elke jongere moet kunnen meedoen). Sommigen zijn heel open, anderen zijn in het begin wat verlegen. Zorg ervoor dat elke tiener genoeg aandacht, tijd en ruimte krijgt.
- Je zorgt ervoor dat alles soepel verloopt. Laat het dagprogramma aan het begin zien, zodat de jongeren zich goed op de dag kunnen voorbereiden.
- Bied de jongeren veel mogelijkheden om hun ervaringen en kennis te delen.
- Voor uitwisselingsrondes: Schrijf trefwoorden op een flip-over. Maak indien mogelijk ook een tekening.
- Geef jongeren de kans om voldoende tijd te hebben om hun eigen mening te vormen.
- Gebruik veel voorbeelden uit het dagelijks leven van de jongeren

Curriculum – 5 modules

Nr.	Onderwerp	aanvullend materiaal (PowerPoint-presentaties)
1	Klimaatverandering en sociale rechtvaardigheid	PPT 1
2	Duurzaam consumentengedrag	PPT 2
3	Bescherming van water en natuurlijke hulpbronnen	PPT 3.1 & PPT 3.2
4	Duurzame energie	PPT 4
5	Politieke maatregelen voor het klimaatbeleid	PPT 5

Curriculum 1

Klimaatverandering & Rampen – Sociale rechtvaardigheid – Milieugezondheid

Dit curriculum biedt kennis en activiteiten over:

- Basisprincipes van het klimaat en klimaatverandering
- Natuurrampen
- Klimaatrechtvaardigheid
- Milieugezondheid

Leerdoelen

Kritisch denken	De impact van klimaatverandering op verschillende gemeenschappen begrijpen. <ul style="list-style-type: none"> - lokaal (= plaatsgebonden) Voorbeeld: in een land, in een stad - Globaal (= wereldwijd)
Gezamenlijke actie	Samen nadenken over oplossingen: Wat kunnen we doen tegen onrecht? Voorbeeld: hervestiging na natuurrampen
Eigen acties	Wat kun je zelf bijdragen? Voorbeeld: vrijwilligerswerk, donaties, persoonlijke bewustwording
Duurzame planning voor de toekomst	Samen nadenken over een actie om gemeenschappen weerbaarder te maken tegen klimaatrampen. Nadenken over je persoonlijke gezondheidssituatie.
Politieke actie	Uitwisseling en discussie, ACTION-project

Workshop - Informatie

Ochtend (09:00 – 12:00)

Notulen	Formulier	Inhoud - stap voor stap	Materialen
10	groep	Welkom & Ijsbreker	zie voorbeelden in het handboek
150	lezingen video's groepswork groepswork presentaties deelnemers	Dagindeling Klimaat (basis) Klimaatverandering (wetenschappelijke basis) Rampen Sociale rechtvaardigheid Milieugezondheid	PPT 1
20	2 korte pauzes	2 pauzes van elk 10 minuten WANNEER: afhankelijk van de concentratie	

Middag (13:00 – 16:00)

Beeldhouwkunst voor een sociale en gezonde omge

Vorming van 2 groepen

Elke groep maakt een sculptuur.

Het beeld is bedoeld als weerspiegeling van de ochtend.

Het gaat om het klimaat, rechtvaardigheid, rampen

en een gezond milieu.

Benodigdheden:

Lijm, touw, karton, schaar, lege dozen, enz.

Materialen van buiten (stenen, takken, bladeren, afval ...)

Voordat de deelnemers beginnen,
krijgen ze informatie over hoe een project
eruitziet:

1. Verzamel ideeën
2. Samen beslissen hoe het beeld eruit moet komen te zien
3. Taakverdeling en werkplan:
WIE DOET WAT (taakverdeling)

De jeugdwerker zal alleen ondersteuning bieden op verzoek van de deelnemers.

Leerplan . 2

Duurzame consumptie

Dit lesprogramma biedt kennis en activiteiten over:

- Nadenken over duurzaam eten en consumptie
- Bewustwording van je eigen consumptiegedrag

Leerdoelen

Kritisch denken	Consumentengedrag met de nadruk op fast fashion en vervuiling door microplastics.
Gezamenlijke actie	Uitvoering van een bewustmakingscampagne ter bevordering van duurzame consumptiegewoonten
Eigen handelingen	Wat is mijn eigen consumentengedrag? Wat wil ik veranderen? Wat kan ik veranderen? Plan: ACTUEEL & DOEL
Duurzame planning voor de toekomst	Uitwisseling over consumptiegewoonten. Afvalvermindering en recycling-economie
Politieke actie	Uitwisseling en discussie, ACTION-project

Workshop - Informatie

Ochtend (09:00 – 12:00)

Notulen	Formulier	Inhoud - Stap voor stap	Materialen
10	groep	Opwarmer reflectie korte terugblik op de vorige module, bespreek bijvoorbeeld de sculpturen nog eens, Wat is hier te zien?	
150	lezing video's groepswork individueel werk presentatie discussie	Presentatie van het dagprogramma Eten Voedselverspilling Van boer tot bord Koolstofvoetafdruk - TEST Kleding - Fast Fashion - Slow Fashion 3R's (Verminderen, Hergebruiken, Recyclen)	PPT 2
20	2 korte pauzes	2 pauzes van elk 10 minuten WANNEER: Beslissing van de YES, afhankelijk van de concentratie	

Middag (13:00 – 16:00)

Recycleworkshop – we maken een Deaf ClimACT-textieldruk

Materiaal:

Oude T-shirts van de deelnemers

Drukinkt (ECO)

Afdekpapier

Schaar

Potloden

Karton (voor het sjabloon)

Elke deelnemer maakt een sjabloon

volgens zijn of haar eigen idee.

Vervolgens worden de T-shirts bedrukt.

Doel:

Deze T-shirts zijn een zichtbaar teken voor dagelijks gebruik.

De trainers leggen uit hoe je eenvoudig sjablonen kunt maken:

Tip: duidelijke lijnen, duidelijke elementen, knip de sjabloon eerst uit op papier

Leerplan . 3

Bescherming van water en onze natuurlijke hulpbronnen

Dit lesprogramma biedt kennis en activiteiten over:

- Hoe water te beschermen
- Hoe we op verantwoorde wijze met natuurlijke hulpbronnen omgaan

Leerdoelen

Kritisch denken	Analyseren hoe overmatig gebruik van waterbronnen bijdraagt aan de uitputting van het milieu en Earth Overshoot Day.
Gezamenlijke actie	Werk in teams aan een actieplan om het waterverbruik op school of in de gemeenschap te verminderen.
Eigen acties	Bedenk persoonlijke maatregelen om water te besparen, zoals korter douchen of het opvangen van regenwater.
Duurzaamheid	Ontwikkel regionaal beleid voor duurzaam waterbeheer en -besparing.
Politieke actie	Onderzoek hoe nationaal en internationaal beleid waterbronnen kan beschermen.

Workshop – Informatie

Ochtendsessie (09:00 – 12:00)

Notulen	Setting Inhoud	Inhoud - stap voor stap	Materialen
10	groep	Opwarmer reflectie korte terugblik op de vorige module, bijv. 1 belangrijk woord/teken met betrekking tot duurzaamheid	
5	presentatie	Presentatie van het dagprogramma	Flip-over met de inhoud van de dag of PPT3
20	video discussie open vragen	Intro: Waterbescherming en microplastics	Website DCA
125	presentatie groepswork discussie individueel werk Quiz	Hoorcolleges & Oefeningen <ul style="list-style-type: none"> - Watertekort - Waterbesparing - Waterbesparing in het dagelijks leven - Actie & Quiz - Plastic afval in de oceanen - Microplastics – Wat is het? - Actie & Quiz - Conclusie 	PPT 3.1 – Waterbescherming PPT 3.2 - Microplastic
20	Pauzes	2 pauzes van elk 10 minuten (WANNEER: beslissing van de trainers, afhankelijk van de concentratie van de deelnemers)	

Middagsessie (13:00 – 16:00) – 2 voorstellen

Versie 1: Optioneel: My Water – Smart City-plan

Je ontwerpt een duurzame stad die waterbronnen beschermt en vervuiling (inclusief microplastics) voorkomt.

Jouw opdracht is om een modelstad te bouwen en te laten zien:

1. Hoe de stad aan schoon water komt (bronnen: rivier, bron, regenwater, waterzuiveringsinstallatie).
2. Hoe water wordt beschermd (bijv. afvalwaterzuivering, regels voor de industrie, groene parken die regenwater filteren, geen afval in rivieren).
3. Hoe microplastics kunnen worden verminderd (voorbeelden: minder plastic flessen, navulstations, bewustmakingsposters over het wassen van synthetische kleding, recyclingbakken).
4. Hoe de burgers worden geïnformeerd over waterbescherming en de gevaren van microplastics (campagnes, posters op scholen, folders, sociale media, stickers bij fonteinen).

Materialen:

- Lege dozen (gebouwen, fabrieken, watertorens)
- Flip-overpapier, kleurrijke pennen, lijm
- Blauw papier of linten (rivieren, meren)
- Natuurlijke materialen (stenen, gras, zand)
- Oude plastic verpakkingen, rietjes, flessen (om microplasticvervuiling weer te geven – maar later verzameld en gesorteerd voor “recycling”)
- Beeldendoos met afbeeldingen (microplastics, schone rivier, waterfilter, vulstations)

Leerdoelen:

- Het belang van waterbescherming in het stadsleven begrijpen.
- Bronnen en risico's van microplastics in het dagelijks leven herkennen.
- Oefenen met creatief probleemoplossen door een duurzame stad te ontwerpen.
- Leren hoe je anderen kunt informeren en motiveren over milieuvriendelijke acties.

Stappen van de activiteit

1. Brainstormen (20 – 30 min)

- Kleine groepen bespreken:
 - Waar komt het water in hun stad vandaan?
 - Hoe raakt het vervuild?
 - Waar komt microplastic vandaan?
- Verzamel ideeën op een flip-over.

2. Stadsbouw (60 – 70 min)

- Elke groep bouwt een deel van de modelstad:
 - Woonwijk (opvang van regenwater, waterbesparende toiletten).
 - Park/rivier (schoon water, dieren, borden met 'Niet zwerfafval achterlaten').
 - Industrie (filtersystemen, minder plastic verpakkingen).
 - Scholen/ziekenhuizen (voorlichtingsposters, watervulstations).

3. Bewustmakingscampagne (30 – 45 min)

- Groepen maken posters, folders of informatieborden voor hun stad:
 - "Bespaar water – elke druppel telt!"
 - "Zeg NEE tegen microplastics!"
 - "Vul bij, gooi niet weg."

4. Presentatie (20 – 30 min)

- Elke groep presenteert zijn deel van de stad en legt uit:
 - Hoe ze water beschermen.
 - Welke maatregelen microplastics verminderen.
 - Hoe burgers worden geïnformeerd.

Versie 2: Waterbewakers

Benodigdheden

- Doorzichtige flessen/potten met water
- Glitter, kleine stukjes plastic, papieren confetti (als 'microplastics')
- Flip-overpapier, stiften, lijm
- Karton voor het bouwen van modellen (filters, rivieren, buizen)
- Tijdschriften/kranten (om uit te knippen en op posters te plakken)
- Stickers / gekleurd plakband

Leerdoelen:

- Laten zien hoe gemakkelijk water vervuild raakt en hoe moeilijk het is om het te zuiveren.
- Begrijpen waar microplastics in het dagelijks leven vandaan komen.
- Teamwork, creativiteit en kritisch denken oefenen.
- Jongeren in staat stellen om ambassadeurs voor waterbescherming te worden

Verloop van de activiteit

Start (15 – 20 min)

De begeleider introduceert:

Waarom water kostbaar is.

Wat microplastics zijn en waar ze vandaan komen (kleding, cosmetica, verpakkingen, enz.).

Leg uit dat de teams opdrachten krijgen om het water in hun stad te redden.

Wateruitdagingen (90 min)

De teams rouleren langs 3 stations, elk met een praktische uitdaging:

De bronuitdaging:

Bouw een eenvoudig model van een schoonwatersysteem (rivier → waterzuiveringsinstallatie → kraan).

Vervolgens voegen de begeleiders 'vervuiling' toe (stukjes gekleurd papier, glitter als microplastics).

Teams moeten uitzoeken: hoe kunnen ze voorkomen dat vervuiling het systeem binnendringt? (filters, bewustmakingscampagnes, regels).

Microplastic Detective:

Teams analyseren 'monsters' (doorzichtige flessen gevuld met water + glitter/plasticdeeltjes).

Ze brainstormen:

Waar komt dit microplastic vandaan?

Welke oplossingen kunnen dit verminderen? (waszakjes, fast fashion vermijden, flessen hervullen, cosmetica met microbeads verbieden).

Ze maken een korte informatieposter (bijv. '5 tips om microplastics te stoppen').

Bewustmakingscampagne-jam:

Teams bedenken een creatieve actie:

Socialemediacampagne (#NoMicroplastics).

Idee voor straatkunst (muurschilderingen bij rivieren).

Flashmob / korte video / slogan voor scholen.

Ze schetsen of spelen hun campagne na.

Water Guardians-bijeenkomst (30 – 45 min)

Alle teams komen bij elkaar.

Elk team presenteert zijn resultaten (filtersysteem, poster, campagne-idee).

Samen 'bezegelen' ze een Waterbewakershandvest – 5 concrete regels die iedereen belooft na te leven (bijv. flessen bijvullen, minder vaak de was doen, geen afval in rivieren gooien).

Les . 4

Duurzame energie

In dit lesprogramma krijg je informatie over:

- - Energieverbruik
- - Energiebesparing
- Verhoog het bewustzijn van je eigen energiegedrag

Leerdoelen

Kritisch denken	Beoordeling van de ecologische en sociale impact van verschillende energiebronnen
Gezamenlijke actie	Gezamenlijke opstelling van een energieplan voor een 'klimaatneutrale' wijk (stad)
Eigen acties	Mijn mogelijkheden om mijn persoonlijk energieverbruik te verminderen? Voorbeelden: Apparaten uitschakelen of groene stroom gebruiken
Duurzaamheid	Het ontwikkelen van een langetermijnplan voor een stad of regio om over te stappen op duurzame energie
Politieke maatregelen	Analyse van de rol van de Europese Green Deal en andere beleidsinitiatieven in de energietransitie

Workshop - Informatie

Ochtendsessie (09:00 – 12:00)

Notulen	Setting Methoden	Inhoud Stap voor stap	Benodigdheden
10	groep	Welkom & Opwarmen	Bekijk voorbeelden van warming-ups in het handboek of voer je eigen ideeën uit
5	presentatie	Presentatie van het dagprogramma	Flip-over met de inhoud van de dag of PPT4
20	video discussie open vragen	Intro: Energiebesparing	Website DCA
125	presentatie groepswork discussie individueel werk quiz	Hoorcolleges & Oefeningen <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vormen van energie ➤ Hoe werkt energie? ➤ Groene energie ➤ Gebruik van energie (samenleving & individu) ➤ Energieverbruik ➤ Energiebesparing ➤ Reflectie: Stroomuitval ➤ Conclusie 	PPT 4
20	Pauzes	2 pauzes van elk 10 minuten (WANNEER: beslissing van de trainers, afhankelijk van de concentratie van de deelnemers)	

Middagsessie (13:00 – 16:00)

Mijn Energy City Plan

Je stelt het energieplan op
van de stad waarin je woont.

Je bouwt een modelstad en laat zien

1. hoe je je stad van stroom kunt voorzien
2. hoe je de inwoners informeert over energiebesparing (bijv. informatiebrochures op huizen of in de metro).

In je modelstad zijn er: een ziekenhuis, veel woongebouwen, parken, scholen, enz.

Hoe ziet het stadsbeeld eruit? Bijvoorbeeld huizen met zonnepanelen, straten met bomen, elektrische auto's ...

Materiaal:

lege dozen

flip-overpapier, pennen (kleurrijk), lijm

natuurlijke materialen (bijv. gras, bladeren)

fotodoos

Leerplan . 5

Politieke actie voor klimaatbelangenbehartiging

Dit lesprogramma biedt kennis en activiteiten over:

- Wat is klimaatadvocacy?
- De belangrijkste oorzaak van klimaatverandering
- De gevolgen van klimaatverandering
- Samenwerking / Individuele actie
- Toekomstige duurzame planning
- Politieke acties

Leerdoelen

Ondersteunende thema's: *Milieugezondheid, Earth Overshoot Day, Rampen als gevolg van klimaatverandering*

- **Kritisch denken:** Onderzoek de belemmeringen voor effectief klimaatbeleid, zoals lobbywerk, desinformatie en een gebrek aan publieke bewustwording.
- **Samenwerking:** Werk in teams aan het ontwerpen van een door jongeren geleide campagne die een specifiek klimaatprobleem aanpakt, zoals het verminderen van energieverbruik of het verbieden van microplastics.
- **Individuele actie:** Zoek naar manieren om invloed uit te oefenen op het klimaatbeleid, bijvoorbeeld door brieven te schrijven aan lokale volksvertegenwoordigers, petitie te organiseren of sociale media te gebruiken om het bewustzijn te vergroten.
- **Duurzame planning voor de toekomst:** Stel een stappenplan op voor langdurige betrokkenheid van jongeren bij klimaatactie, met de nadruk op lokale en nationale initiatieven.
- **Politiek:** Leer hoe je met politieke systemen kunt omgaan, bijvoorbeeld door raadsvergaderingen bij te wonen, mee te doen aan klimaatprotesten of te pleiten voor verandering via gevestigde organisaties zoals Fridays for Future of Greenpeace.

Workshop – Informatie

Ochtendsessie (09:00 – 12:00)

Notulen	Setting Methoden	Inhoud Stap voor stap	Benodigheden
10	groep	Welkom & Opwarmen	Bekijk voorbeelden van opwarmingen in het handboek of voer je eigen ideeën uit
5	presentatie + video	Presentatie van het dagprogramma	Flip-over met de inhoud van de dag of PPT 1
125	groepswork discussie individueel werk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wat is klimaatactivisme? ▪ De belangrijkste oorzaak van klimaatverandering ▪ Gevolgen van klimaatverandering ▪ Samenwerking / Individuele actie ▪ Toekomstige duurzame planning ▪ Politieke acties 	PPT 5 – Politieke actie voor klimaatbelangenbehartiging
20	pauzes	2 pauzes van elk 10 minuten (WANNEER: beslissing van de trainers, afhankelijk van de concentratie van de deelnemers)	

PPT 5 – Uitleg:

1. Laat de YouTube-video "**The Earth Story**" zien
 - a. https://youtu.be/QG9ZcsL4INc?si=z4BjcgrkrSu3_4iQ
2. Presenteer het programma en de leerdoelen
3. "**Wat is klimaatactivisme?**"
 - a. Toon voorbeelden van foto's om te bekijken.
4. Activiteit #1: **Fishbowl-discussie**
 - a. Na de activiteit kunnen we feedback delen
5. "**De belangrijkste oorzaak van klimaatverandering**"
 - a. Hoe nemen we deel aan de politiek?
 - b. Begrijp de belangrijke sleutelwoorden: Inclusief, Participatie, Toekomst, Netwerken, Zelfbeschikking
6. Leg de missiedoelen van Deaf Climate Action uit
7. "**Waarom is Earth Overshoot Day belangrijk?**"
 - a. Laat de video's zien: <https://youtu.be/WkWfCE4Qvt8?si=YkJ9LmUnt4P1BLRL>
 - b. Laat de video's van Deaf Climate Action zien:
https://www.youtube.com/watch?v=hXXIVa9MtA4&list=PLch0MP_EcE_eZyJfEI9PHSuMYeG6xAv_W

8. #2 Activiteit: **Gevolgen van klimaatverandering**

9. #3 Activiteit: **Samenwerken / Individuele actie**

a. Deel na afloop van het spel de antwoorden en leg de rollen uit

10. Verhalen vertellen: Klimaatactivisten

11. Activiteit 4: Theaterforum

ACTIVITEIT 01: Fishbowl-discussie

Methode:

een discussiestrategie waarbij een grote groep wordt verdeeld in een binnenste "fishbowl"-cirkel van actieve deelnemers en een buitenste cirkel van waarnemers

Voordelen van de methode:

- Stimuleert actief luisteren
- Verhoogt de participatie
- Ontwikkelt begrip
- Bevordert kritisch denken

Groepen (4-7 personen):

- Binnengroep (om een onderwerp te bespreken)
- Buitenstaanders (om toe te kijken)

Tijdens de activiteit:

- Rollen wisselen na een bepaalde tijd
- Debriefing (buitenstaanders)
- Vragen stellen
- hun observaties delen
- feedback geven

ACTIVITEIT 02: Onderzoek naar de gevolgen van klimaatverandering

Activiteit van 30 minuten:

Maak een mindmap, een visuele techniek voor het maken van aantekeningen waarbij je begint met 'de gevolgen van klimaatverandering' en vertakkingen voor dit onderwerp maakt

Benodigdheden:

Stiften

Flip-over

ACTIVITEIT 03: Puzzel

Werkwijze:

Kaart: De "Wat voor soort klimaatactivist ben jij?"

Knip het blad met de tabel met elke titel, rol en tekst uit, verander het en laat de groep vervolgens de families opnieuw samenstellen.

Waar vind je de tabel, onder de tabel (klaar om te veranderen) of op de site (bijvoorbeeld kopieer de tabel onder de tabel om te weten waar je moet knippen): <https://developmenteducation.ie/infographic/which-kind-of-climate-activist-are-you/>

Groepen: individueel of in duo's

ACTIVITEIT 04: Theaterforum

Methode:

een interactieve theatervorm waarbij het publiek kan ingrijpen en de uitkomst van een voorstelling kan beïnvloeden

Hoe het werkt:

De scène veranderen: een toeschouwer kan een personage op het podium vervangen en zijn of haar nieuwe idee uitproberen

Oplossingen repeteren: dit proces wordt herhaald, waardoor meerdere 'spect-acteurs' kunnen experimenteren met verschillende benaderingen van het conflict

Alternatieven verkennen: de performers en het publiek werken samen om mogelijke oplossingen voor het probleem te verkennen en te oefenen, waarbij de resultaten van elke keuze worden geanalyseerd

Rol van de facilitator: een facilitator begeleidt het proces, helpt de regels uit te leggen en moedigt discussie en verkenning aan zonder oplossingen aan te reiken

Voordelen van de methode:

- Individuen en groepen in staat stellen om vormen van onderdrukking waarmee ze in hun dagelijks leven worden geconfronteerd te herkennen en aan te vechten
- Bewustwording en begrip van sociale kwesties, conflicten en verschillende perspectieven vergroten
- Een veilige ruimte bieden waar mensen oplossingen voor dilemma's uit het echte leven en moeilijke gesprekken kunnen oefenen en verkennen voordat ze plaatsvinden
- Solidariteit opbouwen en creatieve, collectieve ideeën genereren voor sociale verandering

ACTIVITEIT 04: Theaterforum

Groepen (3-16 personen):

Deelnemers (om te oefenen)

Publiek (om te observeren)

De toeschouwers mogen een personage op het podium vervangen en hun nieuwe idee uitproberen

Voorgestelde onderwerpen:

Plasticvervuiling in de oceaan

Natuurrampen